Ikt.sz.: 90301-A/7-150/2026.

Napraforgó Otthon Gara

Házirend

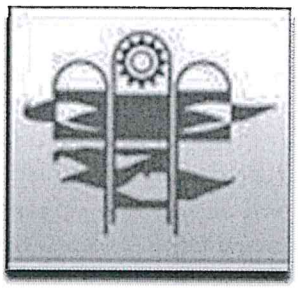

2026.

Bevezetés

Ön az Őszi Napfény Integrált Szociális Intézmény Bács-Kiskun Vármegye Napraforgó Otthon Gara telephelyének **Házirend**jét tartja kezében, illetve annak tartalmával ismertetik meg kollégáink. Az intézménybe költözéskor megváltozik megszokott élete, addig ismeretlen emberekkel kerül egy szobába, akikhez Önnek is alkalmazkodnia kell, és akiknek Önhöz is alkalmazkodniuk kell. Az intézmény vezetése és dolgozói igyekeznek minden egyéni igényt figyelembe venni gondozása során, azonban a zavartalan működéshez szükséges, hogy az együttélés főbb elveit jogszabályi előírások mentén szabályozzuk. A Házirend célja, hogy megismertessük Önnel azokat a szabályokat, amelyeket részben a különböző jogszabályok* írnak elő az Önök ellátásának biztonsága érdekében, illetve amelyek helyi tapasztalataink és az itt élő emberek valamint dolgozóink véleménye alapján segítik a beilleszkedést és az alkalmazkodást az új életformában.

** A Házirend tartalmi elemeit a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) és annak végrehajtási rendelete, a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük rendjéről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet (továbbiakban: Vhr.) határozzák meg elsődlegesen.*
Szt.: Az 1993. évi III. törvény szabályozza az intézménybe behozott személyes tárgyakkal kapcsolatos teendőket, a szabad mozgás biztosításának kötelezőségét, a kapcsolattartás jogát és a látogatás korlátozhatóságát.
Vhr.: Az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet alapján került szabályozásra az érdekképviseleti fórum működése, az együttélés, az intézményből való eltávozás és visszatérés, a kapcsolattartás, az intézménybe behozható személyes használati tárgyak köre, az érték- és vagyonmegőrzésre átvett tárgyak átvételének és kiadásának szabályai, a ruházattal, textíliával, tisztálkodó szerekkel való ellátást, valamint a ruházat és textília tisztításának és javításának rendje, az intézményi jogviszony megszűnésének szabályai, az egyéni és a közösségi vallásgyakorlásra vonatkozó szabályok, az intézmény alapfeladatát meghaladó programok, szolgáltatások kör és térítési díja valamint a korlátozó intézkedések szabályai.

Kérjük, figyelmesen olvassa el/hallgassa végig az itt következőket, és ha bármilyen kérdés merül fel Önben, forduljon bizalommal az előgondozást végző kollégákhoz vagy az intézmény bármely dolgozójához, illetve keresse meg kérdésével az intézmény vezetőit.

Figyelmét megköszönve jó egészséget és hosszú életet kívánunk!

Bari József
intézményvezető

I. A telephely elérhetőségei

Hivatalos név:	Napraforgó Otthon Gara
Cím:	6522 Gara, Köztársaság utca 1.
Postacím:	6522 Gara, Köztársaság utca 1.
Telefonszám:	+36-79-456-077
E-mail cím:	gara@oszinapfeny.hu

II. A házirend hatálya, tartalmi elemei, elfogadása és megismerhetősége

A Házirendben leírtak az intézmény mindennapos működésének általános szabályait tartalmazzák.

Személyi hatálya kiterjed minden, az intézménnyel jogviszonyban levő személyre, illetve a hivatalos céllal vagy magánügyben intézmény területén tartózkodó személyekre. **A Házirend tartalma minden érintett számára kötelező!**

Területi hatálya kiterjed

a) a telephely területére (épületeire és parkjára)
b) az intézmény által szervezett rendezvények helyszíneire
c) külső szervezésű rendezvények helyszíneire, melyen az intézmény képviseletében vesz részt a személyi hatály alá tartozó személy
d) az intézmény által szervezett utazással érintett gépjárművekre, épületekre és területekre

Tartalmazza:

a) az együttélés szabályait
b) az intézményből való eltávozás és visszatérés rendjét
c) az ellátásban részesülő személyek egymás közötti, valamint hozzátartozóikkal való kapcsolattartásának ~~a~~ szabályait
d) az intézménybe bevihető személyes használati tárgyak körét
e) az érték- és vagyonmegőrzésre átvett tárgyak átvételének és kiadásának szabályait
f) a ruházattal, textíliával, tisztálkodószerekkel való ellátás, valamint a ruházat és textília tisztításának és javításának rendjét
g) az intézményi jogviszony megszűnésének szabályait
h) az egyéni és közösségi vallásgyakorlásra vonatkozó szabályokat
i) az intézmény alapfeladatát meghaladó programok, szolgáltatások körét és díját
j) az Érdekképviseleti Fórum működésének és választásának részletes szabályait
k) a terápiás és képességfejlesztő foglalkozások tárgyi feltételeit és a foglalkozásban közreműködő személyek díjazását
l) a készpénz letétben történő elhelyezésének szabályait és a
m) a korlátozó intézkedés alkalmazásának szabályait.

Hatályba lépés
Az Érdekképviseleti Fórum előzetesen véleményezi az intézményvezető által elkészített házirendet, a fenntartó (Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Bács-Kiskun Vármegyei Kirendeltsége) hagyja jóvá. A Házirend a jóváhagyás napját követő napon lép hatályba. Ezt követően minden gondozási egység faliújságján kötelezően kifüggesztésre kerül. A korlátozó intézkedésekre, eljárásokra vonatkozó dokumentációt az ellátottjogi képviselő megvizsgálhatja.

Megismerés
A Házirend tartalmát Önnel, illetve törvényes képviselőjével ez előgondozás során, valamint beköltözésekor ismételten megismertetjük. Az intézményvezető az ellátás igénybevételekor a fenntartó által jóváhagyott intézményi házirend egy példányát átadja a jogosultnak. Egyébként a házirendet az intézményben jól látható helyen ki kell függeszteni (faliújság) és gondoskodni kell arról, hogy az a jogosultak hozzátartozói és az intézmény dolgozói számára folyamatosan hozzáférhető legyen. A megismerés tényét Ön és/vagy törvényes képviselője nyilatkozat aláírásával ismeri el. Aláírásra képtelen, de gondnokság alatt nem álló személy esetében két személy igazoló aláírása szükséges.

III. Az együttélés szabályai, napirend

Általános szabályok
Célunk az, hogy reális képet alkothasson saját elvárásaival kapcsolatosan, illetve megismerje azokat az együttélési szabályokat, amelyeket a közösségünkben élő emberekkel együtt állapítottunk meg, és amelyek elsősorban az Ön és társai biztonságát, jogaik érvényesülését szolgálják. Önnek joga van az intézmény által biztosított teljes körű ellátásra, valamint egyéni szükségletei, speciális helyzete vagy állapota alapján egyéni ellátás, szolgáltatás igénybevételére.

Az ellátottakra vonatkozó együttélési szabályok
Az intézmény valamennyi ellátottjának és dolgozójának egymáshoz való viszonya a kölcsönös tiszteletre épül. Az együttélés során mindenkitől elvárható a kölcsönös tapintat, udvariasság, megértés és tolerancia. Mindenkinek tiszteletben kell tartania társai egyéni életvitelét, szokásait, kéréseit. Az intézményben ellátottjaink az általánosan elfogadott társadalmi normák szerint élnek.
Nem tanúsíthatnak olyan magatartást, amely sérti bármely más ellátott, illetve az ellátó személyzet tagjainak önbecsülését, vagy veszélyezteti saját és mások személyes biztonságát. Tiszteletet tanúsítanak társaik személyiségi jogainak érvényesítése (különös tekintettel vallási- és politikai meggyőződésükre) és személyes tulajdona iránt.

Az ellátottak mindennapjait a Napirend szerint szervezzük. Kérjük Önt, hogy a napirendben szabályozott és időhöz kötött tevékenységek jelölt idejét tartsa tiszteletben.

Napirend

Felkelés ideje: egyéni igények szerinti időpontban, figyelemmel a még alvó társak és a reggeli időpontjára.

Étkezések ideje:

Osztály	reggeli	ebéd	vacsora
I-es	7:45 – 8:45	12:00 – 13:30	16:40 – 17:35
II-es	8:00 – 9:00	12:00 – 13:15	16:30 – 17:30
III-as	7:30 – 8:30	12:00 – 13:00	16:30 – 17:30
IV-es	7:30 – 8:00	12:00 – 12:30	16:45 – 17:15

Az ellátottak részére napi ötszöri étkezést (ezen belül naponta a főétkezés keretében meleg ételt), orvosi javaslatra diétás étkezést biztosítunk. Fennjáró ellátottjaink az étkezésre kijelölt ebédlő-helyiségekben étkeznek. Lakószobában csak az osztályvezető javaslatára, illetve beleegyezésével lehet étkezni. Az ebédlőben - étkezés céljából - megfelelő higiénés állapotban és rendezett öltözetben kell megjelenni (pl. nem fogadható el nyáron sem a meztelen felsőtest).
Amennyiben saját ételeket kívánnak elfogyasztani, arra ez ebédlőhelyiségek használhatóak, a szobában történő étkezés ebben az esetben is csak osztályvezetői engedéllyel történhet.

Csendes pihenő:
14:00 és 16:00 között a pihenni vágyók nyugalmának érdekében a látogatók fogadása kizárólag az intézmény parkjában vagy a látogatók fogadására kijelölt helyiségben történhet.

Lefekvés ideje:
22:00-ig, egyéni igények szerint. A korábban nyugovóra térők nyugalmát biztosítandó javasoljuk a később fekvőknek az ágyuk előkészítését. 22:00 után a szobákban világítást (pl. olvasólámpa), TV-t vagy rádiót használni csak a szobatársak egyértelmű közös megegyezése alapján lehet. Amennyiben nincs megegyezés a TV vagy lámpa használatával kapcsolatban, TV nézésre (lehalkítva azt) vagy olvasásra a közös helyiségeket lehet igénybe venni. Rádió fülhallgatóval 22:00 után is használható.

Egyéb szabályok:

Napközben tartózkodás:

Ellátottjaink napközben

- az intézmény kerítéssel határolt területén belül (kivéve a nem saját lakószoba, valamint munkaterületek),
- az intézmény területét elhagyva - a tartózkodási hely és a visszaérkezés várható időpontjának megjelölése mellett, amely saját biztonságuk érdekében szükséges - korlátozás nélkül

tartózkodhatnak.

Éjszakai tartózkodás. Éjszaka (22.00 – 06.00 közötti időtartam) az ellátott szobájában tartózkodhat, tevékenységével szobatársa pihenését szándékosan nem zavarhatja. Amennyiben pihenni nem tud, tartózkodhat az intézmény egyéb helyiségeiben (pl. társalgó) – az alvászavarról a szolgálatban lévő dolgozó feljegyzést köteles készíteni, és annak okát szükség esetén meg kell vizsgálni.

Közös érdek, hogy az intézményben higiénikus és rendezett körülmények legyenek. Ebben az ellátottak tevékeny közreműködését szívesen fogadjuk, elsősorban saját lakószobájukban és környezetükben. A lakószobák takarítása az intézmény feladata, de a napi rendrakás, alapvető tisztasági szabályok betartása minden ellátott esetében elvárható igény – erejéhez és képességeihez mérten.
A közösségi helyiségekben való tartózkodás során is elvárt a társadalmi normáknak megfelelő ruházat viselése.

A rendszeres tisztálkodás alapvető elvárás mindenkivel szemben, a segítségre szorulók részére kollégáink biztosítják a szükséges mértékű segítséget.

Az esetleges fertőzések kialakulásának elkerülése érdekében mindenkire vonatkozó közegészségügyi előírás, hogy

a) minden étkezés előtt, WC használat után mossanak kezet,
b) naponta fürödjenek meg, illetve zuhanyozzanak le,
c) fordítsanak különös gondot a fog-, a köröm-, és hajápolásra, testi higiénére,
d) a mosdókban és fürdőszobákban csak tisztálkodás céljából tartózkodjanak,
e) az ételmaradékot csak az arra kijelölt edényekbe öntsék be.

E tevékenységekben a segítségre szorulók részére kollégáink biztosítják a szükséges mértékű segítséget.

A lakószobák ajtajai kulccsal nem zárhatóak, hogy hirtelen rosszullét esetén a gondozók azonnali segítséget tudjanak nyújtani.

A személyes ruházat és személyes használati tárgyak elhelyezésére minden ellátottnak a lakószobában zárható szekrény áll rendelkezésre, **a szekrényben romlandó élelmiszer nem tárolható**! A lakószobai szekrényekben elhelyezett értékekért az intézmény felelősséget nem vállal.

Dohányzás:
Dohányozni kizárólag az erre a célra kijelölt helyeken szabad: **minden dohányzó köteles figyelemmel lenni nem dohányzó társaira és a tűzvédelmi előírások betartására**!

Tűzvédelmi szabályok:
Tűzveszélyes anyagokat a szobákban tárolni TILOS!
Elektromos eszköz csak engedéllyel (karbantartási csoportvezető adja meg) használható a szobákban.

Állattartás:
Az intézmény területén az állattartás és az intézmény területére betévedt állatok etetése – egészségügyi és higiénés okok miatt – TILOS!

Lakószobák általános rendje
Minden ellátottnak saját maga és lakótársai érdekében vigyáznia kell a rendre, tisztaságra, erejéhez mérten kérjük, vegyen részt a saját szobájában és környezetében a tisztaság fenntartásában.

- A lakószoba intim terület, más ellátottak szobájában ellátott csak az ott élő valamennyi ellátott beleegyezésével tartózkodhat, amennyiben legalább egy ott élő ellátott jelen van és csak a nappali napszakban.
- Romlandó élelmiszert a lakószobákban nem lehet tárolni.

Az alkalmazottakra vonatkozó együttélési szabályok

Az alkalmazott tiszteletben tartja az ellátottak jogait, méltóságát és egyediségét, megkülönböztetést az ellátás során nem alkalmazhat. Az alkalmazott az ellátottak érdekeit képviseli, de nem sértheti mások érdekeit.
Jogtalan előny szerzése. A személyes gondoskodást nyújtó intézményben foglalkoztatott személy, valamint közeli hozzátartozója és élettársa az ellátásban részesülő személlyel tartási, életjáradéki és öröklési szerződést az ellátás időtartama alatt - illetve annak megszűnésétől számított egy évig - nem köthet.
Titoktartás. A munkája során tudomására jutott adatokat (különösen a személyes és szenzitív jellegű adatokat) bizalmasan kezeli, azok kiszolgáltatása csak az arra feljogosult szervek, személyek irányába történhet.
Intim kapcsolat. A dolgozó intim kapcsolatot az ellátottal nem alakíthat ki, az a munkaviszony megszüntetését vonja maga után!

Befolyásolás. Munkavégzése során tiszteletben tartja az ellátott gondolati-, vallási-, politikai meggyőződését, azt semmilyen módon nem befolyásolhatja, és nem véleményezheti.
Magatartás: A dolgozó nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel az intézmény jogos érdekeit sérti, jó hírnevét veszélyezteti. Viselkedését az otthon ellátottjaival, azok hozzátartozóival, valamint kollegáival a kölcsönös tisztelet és udvariasság jellemzi.

IV. Az intézményből való eltávozás és visszatérés rendje

Az ellátást igénybe vevőnek joga van az intézményen belüli szabad mozgásra, figyelemmel a saját és társai nyugalmára, biztonságára. Az intézmény házirendje meghatározza az intézményből történő távozás és visszatérés rendjét.
Az intézmény területének elhagyási szándékát a törvényes képviselő jelzi a szolgálatban levő gondozók felé. Kérjük jelezze az eltávozás célját, tervezett tartózkodási helyét és az eltávozás várható időtartamát. Az intézmény elhagyása az évszaknak megfelelő és az intézmény szakmai tevékenységének megítélését negatív irányba nem befolyásoló öltözékben történhet (pl.: a ruházat nem lehet hiányos, koszos, stb). **Cselekvőképességükben korlátozott ellátottjaink esetében az intézmény elhagyása törvényes képviselője engedélyéhez kötött!**

Szabadság

Hosszabb idejű tervezett távollét (szabadság) igénybevétele előtt kérjük, hogy az eltávozásra irányuló szándékát a távollét megkezdése előtt legalább egy héttel jelezzék az osztályvezető ápolónak, illetve a szolgálatot teljesítő dolgozónak. Távozás előtt a szolgálatot teljesítő dolgozó a távozási füzetbe bevezeti a távozó- és (ha van) kísérőjének nevét, az eltávozás idejét, az eltávozás alatti tartózkodási helyet és annak elérhetőségét valamint a visszatérés várható idejét. Távollét esetén a rendszeresen szedett gyógyszereket az intézmény a távollét időtartamára biztosítja.
Cselekvőképesség korlátozása esetén az eltávozás a törvényes képviselő kérésére engedélyezhető.

Visszatérés

Az ellátottnak a távozáskor jelzett időpontig kell az intézménybe visszaérkeznie és az osztályon szolgálatot teljesítő gondozónál jeleznie megérkezését. Kérjük, hogy visszatérésének akadályoztatását vagy távollétének meghosszabbítása iránti igényét az eredetileg jelzett időpont lejárta előtt telefonon jelezze vagy jeleztesse az intézmény felé. A jelzés elmaradása esetén az előzetesen jelzett időpont lejáratától a távollét engedély nélküli távolmaradásnak, mely a házirend megsértésének minősül.

Kérjük, hogy a távolléte alatt bekövetkező esetleges állapotváltozást, vagy rendkívüli eseményt hozzátartozója/törvényes képviselője útján jelezze intézményünk felé.
Kérjük, hogy visszatérésekor kulturáltan, a Házirend szabályainak megfelelő módon jelenjen meg intézményünkben. Eltávozáskor és visszatéréskor kérjék a szolgálatot teljesítő gondozó segítségét az elvitelre szánt csomag összeállításában, valamint a behozott dolgok kicsomagolásában a személyi leltár megfelelő vezetése érdekében.
Mind távozáskor, mind visszaérkezéskor a szolgálatban levő dolgozó köteles jelezni, ha az érintett személy testén külsérelmi nyomok vagy jelentős állapotváltozás észlelhető.

Engedély nélküli távolmaradás
Ebben az esetben az intézmény haladéktalanul értesíti a törvényes képviselőt és megpróbálja felkutatni az ellátottat. Amennyiben eredménytelen a keresés, az ellátott „eltűnéséről" az intézmény értesíti a rendőrséget is.

V. Az ellátásban részesülő személyek egymás közötti, valamint hozzátartozóikkal való kapcsolattartásának és a látogatásnak a szabályai

A ellátottak egymás közötti viszonya kiegyensúlyozott, egymást segítő, türelmes kell, hogy legyen. Egymás sértegetése, szóbeli vagy fizikai bántalmazása, az egymás közötti durva beszéd nem megengedett, **az ilyen magatartás a Házirend súlyos megsértésének minősül**. Ez az intézmény dolgozóira is kötelezően vonatkozik!
Csak az kívánhatja meg társaitól a saját maga iránti megbecsülést, aki maga is becsüli társait.
A szobatársak közötti kiegyensúlyozott kapcsolat alapja a másik szokásainak, személyes tulajdonának kölcsönös tiszteletben tartása.

Látogatás
Az ellátást igénybe vevőnek joga van családi kapcsolatainak fenntartására, rokonok, látogatók fogadására. A látogatók fogadása során figyelemmel kell lenni az intézményben élő más személyek nyugalmára. A látogatási idő a 9:00 – 19:00 órák közötti időszak. Orvosi vizit idején, étkezési idő alatt, tisztázás alkalmával a látogatók részére a látogató helyiség nyújt várakozási lehetőséget (az osztályok étkeztetési időpontjai a faliújságon és a portán tekinthetőek meg). Látogatási időn kívül is látogatható az az ellátott, akinél az egészségi állapot hirtelen vagy gyors romlása ezt indokolja. Egyéb esetben a látogatási időn kívüli látogatás az osztályvezetők engedélyével lehetséges.
Látogatásra igénybe vehető az intézményben kialakított látogató helyiség, megfelelő időjárási körülmények között az intézmény parkja. Saját szobájukban ágyhoz kötött ellátottjaink fogadhatnak látogatókat. Az osztályvezető –

megfelelő indok esetén - nem ágyhoz kötött ellátott esetén is hozzájárulhat a szobában történő látogatáshoz.

Látogatóinkat kérjük, hogy hozzátartozójuk szobatársainak pihenését, nyugalmát ne zavarják. **Az a látogató, aki a látogatás rendjét súlyosan megzavarja, az intézmény elhagyására kötelezhető!** Súlyos rendzavarás esetén - szükség szerint - rendvédelmi szerv közreműködése is igénybe vehető.
A látogatás rendjét súlyosan az zavarja, aki:

- a látogatás során az ellátottak nyugalmát, pihenését indokolatlanul zavarja,
- az ellátottakkal és/vagy az intézmény dolgozóival szemben durva, agresszív viselkedést tanúsít,
- súlyosan megrongálja az intézmény vagy valamely ellátott értékét, illetve vagyontárgyát, vagy
- nem tartja tiszteletben az intézmény közösségi helyiségeinek rendjét.

A látogatás megkezdésekor a látogatónak a portaszolgálatos dolgozónál közölnie kell saját és a meglátogatni kívánt ellátott nevét. A portaszolgálatos dolgozó a látogatás adatait írásban rögzíti.
Kérjük látogatóinkat, hogy a behozott, illetve kivitt csomagok tartalmáról tájékoztassák az adott osztályon szolgálatban lévő dolgozót elsősorban az ellátottak egészségügyi állapotának megóvása érdekében (pl.: orvosi előírásnak nem megfelelő élelmiszer, gyógyszer behozatala), másrészt a személyi leltárba felvett tárgyak mozgásának követhetősége érdekében (személyi leltárba fel nem vett tárgyak az intézménytől a későbbiekben nem követelhetőek). Palackozott ital csak bontatlan állapotban hozható be az intézménybe. Az intézmény területén ellátottról kép-, hang- és videofelvétel csak a törvényes képviselő beleegyezésével készíthető és külön engedélyével használható fel!

A Házirend szabályainak megsértése esetén a szolgálatban levő dolgozó az eseményről feljegyzést készít. A feljegyzés alapján az eseményt az intézmény vezetője megvizsgálja, szükség esetén intézkedik, korlátozza vagy megvonja az intézményen belüli látogatás jogát (ha a látogatott ellátott látogatására csak az intézményen belül van lehetőség, az ellátott kérésére felügyelt látogatást engedélyezhet). Intézkedéséről az érintetteket írásban értesíti. Az intézkedés ellen a kézhezvételt követő 8 napon belül panasszal lehet élni az Érdekképviseleti Fórumnál, az ellátottjogi képviselőnél vagy a fenntartónál.
Látogatási tilalmat vagy korlátozást az intézmény vezetője rendelhet el, az erről szóló tájékoztatást az intézmény honlapján haladéktalanul közzétesszük (www.oszinapfeny.hu).
A törvényes képviselő írásban kérheti, hogy az általa megjelölt személyt látogatóként **ne engedjék be** az intézménybe.

A hozzátartozók telefonon is hívhatják ellátottjainkat. Az egyes gondozási egységek telefonos (+36-79-456-077) és elektronikus elérhetőségi lehetőségei:

Megnevezés	Osztály	Mellék	e-mail cím
1-es gondozási egység	I-es osztály	133	gara.osztaly2@oszinapfeny.hu
2-es gondozási egység		137	
3-as gondozási egység	II-es osztály	138	gara.osztaly3@oszinapfeny.hu
4-es gondozási egység		128	
5-ös gondozási egység	III-as osztály	125	gara.osztaly52@oszinapfeny.hu
6-os gondozási egység		126	
7-es gondozási egység	IV-es osztály	141	gara.osztaly61@oszinapfeny.hu
8-as gondozási egység		132	

A belső telefonon keresztül történő hívásokat a délelőtt 10.00 - 11.00, délután 13.30 - 15.30 óra közötti időszakban kérjük lebonyolítani. **Az ellátottak egészségi állapotáról telefonon tájékoztatás nem adható!**

Amennyiben levélben kívánnak kapcsolatot létesíteni rokonaikkal, ismerőseikkel, a terápiás munkatársak ebben segítségükre vannak (szükség esetén a szolgálatban levő gondozók is).

VI. Intézménybe behozható személyes használati tárgyak és - be nem hozható - veszélyeztető tárgyak köre

Az Intézmény felelősséget csak az értékmegőrzési szabályoknak megfelelően az őrzésre átvett tárgyakért, értékekért vállal.

Az ellátásban részesülő behozhatja az intézménybe a mindennapi élethez nélkülözhetetlen személyes tulajdonát képező használati tárgyait, hivatalos iratait, valamint saját ruházatát, textíliáját és lábbelijét figyelemmel a tárolási lehetőségekre. Ágyának közvetlen környezetét családi fotókkal, képekkel díszítheti. A lakószobában csak annyi tárgy, ruházat stb. helyezhető el, amennyi a rendelkezésre álló szekrényben elfér. A padlón, illetve az ágy alatt sem zsákban, sem pedig táskában nem tárolhatóak személyes használati tárgyak!
Nagyobb méretű használati tárgyak **(bútor, egyéb berendezés, nagyobb méretű hangtechnikai eszközök, kerékpár stb.)** csak előzetes egyeztetést követően és a telephelyvezető engedélyével hozhatóak be.
Az ellátottak vagy hozzátartozóik által behozott elektronikai eszközök csak érintésvédelmi mérési jegyzőkönyv megléte mellett használhatóak! Évente felül kell az eszközöket vizsgálni, amelynek költsége az ellátottat terheli. Lejárt vagy hiányzó érintésvédelmi mérési jegyzőkönyv esetén az eszköz az intézmény elektromos hálózatához nem csatlakoztatható!

Az engedéllyel behozható elektromos eszközökkel, tárgyakkal kapcsolatban a karbantartási csoportvezető véleményét ki kell kérni, valamint a szobatársakkal is egyeztetni kell abban az esetben, ha valaki saját rádiót, magnót, televíziót vagy hűtőszekrényt szeretne behozni. Amennyiben az ellátásban részesülő ezen tárgyakat nem rendeltetés-szerűen használja, a telephelyvezető megtilthatja használatukat.

Veszélyeztető tárgyak köre

Az ellátást igénybe vevő nem tarthat magánál olyan tárgyakat, amelyekkel önmaga, illetve mások életét, testi épségét, egészségét veszélyezteti vagy amelyek tűz- és robbanásveszélyesek **(pl.: fegyver, ütő-, vágó-, szúróeszköz - kivéve étkezéshez szükséges eszköz -, gázspray, kábítószer stb.).** Fenti tárgyak birtoklásának gyanúja esetén az intézmény személyzete felszólítja a lakót, hogy adja azt elő, amennyiben ennek nem tesz eleget, ellenőrzést végez, és eltávolítja a veszélyeztető tárgyat.

Az ellátott/törvényes képviselő által vásárolt nagy értékű eszközöket, ruházatot az osztályvezetőnek kell átadni, ezt követően azok személyi leltárba kerülnek.

Használaton kívüli tárgyak tárolását az intézmény nem vállalja.

VII. Az érték- és vagyonmegőrzésre átvett tárgyak átvételének é s kiadásának szabályai

Értéktárgyak

Új ellátott érkezésekor személyes holmija leltározásra kerül.

Az érték- és vagyonmegőrzésre átvett tárgyakról a telephelyvezető, illetve az általa megbízott dolgozó tételes felsorolás alapján átvételi elismervényt készít, és annak egy példányát átadja az ellátottnak, illetve törvényes képviselőjének.

Az értéktárgyak átadását és átvételét két tanú jelenlétében kell elvégezni. A telephelyvezető átruházott hatáskörben a feladat ellátását delegálhatja a feladattal megbízott dolgozóra.

Az értéktárgyak biztonságos megőrzéséről a telephely vezetője gondoskodik.

Az átadható értékek köre:

a.) Készpénz
b.) Takarékbetét
c.) Értékpapír
d.) Ékszer
e.) Értékes tárgy: pl.: festmény, műalkotás
f.) Kisebb berendezési, használati tárgyak

Vagyonvédelem

Az intézményi vagyon megőrzéséért az intézmény ellátottjai és dolgozói anyagi felelősséggel tartoznak. Az otthon berendezési és felszerelési tárgyaiban szándékosan, ép tudatállapotban okozott kárt a károkozó köteles megtéríteni. Önhibán kívül keletkeztetett kárért az ellátott felelőssé nem tehető, vitás esetekben – előzetes kivizsgálást követően - az intézményvezető dönt. Az intézmény tulajdonában lévő - az ellátottak számára kiadott - tárgyakról nyilvántartást kell készíteni, melynek egy példányát a lakó kapja meg. A vagyonvédelemmel kapcsolatos részletes szabályokat a vagyonvédelmi szabályzat tartalmazza.

A megőrzésre át nem adott pénzért, értéktárgyakért az intézmény felelősséget nem vállal, azok elvesztése esetén az intézménnyel szemben kárigény nem érvényesíthető!

VIII. Ruházattal, textíliával, tisztálkodó szerekkel való ellátás; ruházat és textília tisztításának és javításának rendje

Az ellátást igénybe vevő a bentlakásos intézményben saját ruházatát és textíliáját használja. Ha az ellátást igénybe vevő megfelelő mennyiségű és minőségű saját ruházattal nem rendelkezik, a teljes körű ellátás részeként nyújtott ruházat legalább három váltás fehérneműt és hálóruhát, valamint az évszaknak megfelelő legalább két váltás felső ruházatot és utcai cipőt – szükség szerint más lábbelit – tartalmaz. A munkaterápiás tevékenységben és a fejlesztő foglakoztatásban résztvevők (fizikai munka esetén) számára munkaruhát is biztosít az intézmény.

A személyes használatra kiadott ruházat az intézmény tulajdonát képezi és azt egyéni nyilvántartó lapon kell az ellátást igénybe vevő részére kiadni. A cselekvőképességet érintő gondnokság alatt álló személy részére kiadott ruházatról a gondozási egység vezetője leltárt vezet.

Az intézmény a textíliával való ellátás keretében, valamint a személyi higiéné biztosítása érdekében ellátottanként három váltás ágyneműt, a tisztálkodást segítő három váltás textíliát, valamint a tisztálkodáshoz szükséges anyagokat, eszközöket, szükség szerint biztosítja.

A rendszeres tisztálkodás mindenkitől elvárt, a segítségre szorulók részére az ápolók biztosítják a szükséges mértékű segítséget. A tisztálkodáshoz szükséges eszközöket és anyagokat az ellátottaknak biztosítjuk, egyéni, speciális igények kielégítésének költsége az ellátottat terheli.

Tisztaruha cserét, ágyneműcserét az ápolók meghatározott időpontokban végzik.

A szennyes ruhanemű leadásának és a tiszta ruhanemű kiadásának időpontja osztályonként szabályozott, azt minden ellátott számára elérhető helyen ki kell függeszteni.

Mosás, ruházat javítása
Az ellátottak ruhaneműit az intézmény saját üzemeltetésű mosodában mossuk, ezért valamennyi ellátott érdeke, hogy ruháikba a megadott jelzést beírják munkatársaink. Az ellátottak személyes ruháikat a mosási jegyzéken adhatják le tisztításra. Mindenki névre szólóan mosottan és vasaltan kapja vissza ruháját. A ruházat javításához szükséges feltételek adottak.

IX. Az intézményi jogviszony megszűnésének, illetve megszűntetésének szabályai

Az intézményi jogviszony megszűnik
a. az intézmény jogutód nélküli megszűnésével,
b. az ellátott halálával,
c. illetve a megállapodás felmondásával.

Az intézményi jogviszony megszüntetését az ellátott részéről törvényes képviselője, az intézmény részéről az intézményvezető kezdeményezheti. A kezdeményezés alapján az intézményvezető szünteti meg az intézményi jogviszonyt. A jogviszony a felek megegyezése szerinti időpontban, ennek hiányában a felmondási idő – három hónap – leteltét követően szűnik meg.

Az intézményvezető az intézményi jogviszonyt megszünteti, ha az ellátott
- intézményi elhelyezése nem indokolt,
- másik intézménybe kerül elhelyezésre

Az intézményvezető az intézményi jogviszonyt megszüntetheti, ha az ellátott
- az intézményi házirendet súlyosan megsérti.

A házirend súlyos megsértésének minősül, ha az ellátást igénybevevő:
a. a lakótársak nyugalmát, pihenését több alkalommal szándékosan megzavarja,
b. lakótársaival és/vagy az intézmény dolgozóival szemben többszörösen durva, agresszív viselkedést tanúsít,
c. neki felróható szándékossággal megrongálja az otthon vagy más ellátott érték- és vagyontárgyait,
d. az intézményből előzetes bejelentés nélkül távozik, és 24 órán belül nem érkezik vissza, vagy visszaérkezésének akadályát nem jelzi (erre az időre teljes összegű térítési díjat tartozik fizetni) **és a bejelentés nélküli távollét időtartama a nyolc napot meghaladja** (amennyiben neki felróható okból nem jelzi távolmaradásának okát),
e. a szabálysértési törvény szerinti szabálysértést, illetve a Btk. szerinti bűncselekményt követ el, és ezt hatósági vagy bírósági határozat jogerősen megállapítja,

f. a törvényes képviselő vagy a térítési díjat megfizető személy térítésidíj-fizetési kötelezettségének nem tesz eleget *a törvényes képviselője vagy a térítési díjat megfizető személy a térítésidíj-fizetési kötelezettségnek nem tesz eleget, ha hat hónapon át folyamatosan térítésidíj-tartozás áll fenn, és az a hatodik hónap utolsó napján a kéthavi személyi térítési díj összegét meghaladja, és vagyoni, jövedelmi viszonyai lehetővé teszik a térítési díj megfizetését).*

Az intézmény vezetője az ellátás megszüntetéséről, valamint a megszüntetés ellen tehető panaszról írásban értesíti az ellátott törvényes képviselőjét. A felmondási idő 3 hónap.

Ha a megszüntetéssel az ellátott törvényes képviselője nem ért egyet, az értesítés kézhezvételétől számított nyolc munkanapon belül az intézmény fenntartójához fordulhat. Amennyiben a fenntartó döntésével sem ért egyet, bírósági felülvizsgálati kérelemmel élhet. Ilyen esetben az ellátást változatlan feltételek mellett mindaddig biztosítani kell, amíg a fenntartó, illetve a bíróság jogerős és végrehajtható határozatot nem hoz.

Az intézményi jogviszony megszűnése esetén az intézmény vezetője értesíti a jogosult törvényes képviselőjét
a) a személyes használati tárgyak és a megőrzésre átvett értékek, vagyontárgyak elvitelének határidejéről, rendjéről és feltételeiről,
b) az esedékes, illetve hátralékos térítési díj befizetési kötelezettségéről,
*c)*az intézménnyel, illetve a jogosulttal szembeni követelésről, kárigényről, azok esetleges előterjesztési és rendezési módjáról.

A jogviszony megszűnésekor:

- az eltávozást megelőzően az ellátott és törvényes képviselője köteles az intézményi és saját leltár elkészítésében közreműködni,
- ha az intézményi jogviszony az ellátást igénybevevő halálával szűnik meg, a szolgálatban lévő dolgozó köteles a záró leltárt a vonatkozó belső utasítás szerint elkészíteni,
- a hátrahagyott ruházat, textília és tárgyi eszközök átvételére a hagyatéki végzés jogerőre emelkedését követően 30 nap áll az örökösök részére, ha ez idő alatt az átvétel nem történik meg, a hátrahagyott dolgok megsemmisítésre kerülnek.

X. Egyéni és közösségi vallásgyakorlás

Vallását minden ellátottunk szabadon gyakorolhatja.

XI. Az érdekképviseleti fórum működésének és választásának részletes szabályai

Az 1. sz melléklet tartalmazza a vonatkozó információkat.

XII. Az intézmény alapfeladatát meghaladó programok, szolgáltatások köre, térítési díja

Az intézmény alapfeladatain túl az intézmény ingyenesen biztosítja a fodrászati alapellátást (hajvágás és borotválás) valamint a könyvtár használatát.

Az intézmény alapfeladatait meghaladó programokért és szolgáltatásokért térítési díjat kell fizetni. A szolgáltatások körét és díjait (mivel azok egyedileg és időközönként változhatnak) megtalálhatják a hirdetőtáblán kifüggesztve. Kirándulás esetén az ellátottra csak kirándulás során felmerülő költségek (pl. gépjármű bérlési díj) rá eső része terhelhető.

XIII. A terápiás és képességfejlesztő foglalkozások tárgyi feltételei

Az intézmény rendszeres elfoglaltságot biztosít az ellátottaknak. A terápiás és képességfejlesztő foglalkozások keretében terápiás hatású zenés foglalkoztatások (daloskör, csoportos éneklés, receptív zenehallgatás, tánc), csoporttorna, manipulációs foglalkozások, kreatív foglalkozások, ügyességi játékok stb. kerülnek megszervezésre.
A megfelelő méretű helyiségek adottak, melyekben biztosítható a kényelem, a biztonság és a rendszeresség. Biztosított a kellemes a hőmérséklet, a megfelelő szellőzés. A foglalkozásokhoz szükséges eszközöket az alkalmazott módszer és aktuális tematika határozza meg (zenelejátszó, sporteszközök, kézműves-alapanyagok, társas- és táblajátékok, képek, betűkészlet, stb.).

XIV. A készpénz letétben történő elhelyezésének szabályai

Letéti számla

Meghatározott célra elkülönített pénzeszközök nyilvántartására és kezelésére nyitott számla, amelyen letétként elhelyezett pénzeszközök felett az intézmény, mint letétkezelő a jogszabályban meghatározott módon rendelkezhet. A számlán elhelyezett összeget elkülöníti az intézmény az ellátottak részére, és csak meghatározott módon, valamint feltételek mellett használható fel. Ide utalják a gyámok, gondokok vagy családtagok által az ellátott személyes felhasználására elkülönített pénzösszeget, illetve az ellátottak különböző megtakarításait, amelyeket a törvényes képviselő megbízása alapján kezelünk. Ide kerül az ellátott elhalálozásakor az elhunyt ellátott szabad felhasználású költőpénzmaradványa, valamint a folyósító szerv által utalt családi pótlék is.

A készpénz kezelésére a törvényes képviselő megbízást adhat.
A kijelölt pénzkezelő feladatai:

- átveszi a kezelésre bízott pénzeszközöket, azokat azonnal bevételezi a pénzkezelős füzetbe
- idősoros, tételes nyilvántartás vezetése az ellátott pénzeszközeinek változásáról, a nyilvántartásra hitelesített és nyilvántartásba vett füzet alkalmazható
- felhívásra köteles a pénzkezeléssel kapcsolatos dokumentációt mellékletekkel ellenőrzésre átadni
- a kijelölés bármely okból történő megszűnése esetén ellenőrzést és rovancsot kell végezni, és a pénzkezelési füzetet a bizonylatokkal együtt az intézmény irattárában kell elhelyezni; a kezelőnél lévő készpénzt az ellátottnak, illetve a letétjébe kell befizetni
- a pénzkezelő által kezelt készpénz maximális összege 50.000 Ft, az efölötti összeget a letéti számlára kell befizetni (alkalmanként az osztályvezető engedélyével, konkrét írásos indoklás mellett ettől eltérés engedélyezett).

A letéti számláról a megállapított összeget a letéti kártyafedezeti számlára utalják, a készpénzkiadás a letéti pénztárból történik (költőpénz, zsebpénz, az ellátott kérésére kiadandó összeg, stb) az ellátottak, a pénzkezeléssel megbízott dolgozók, valamint - az ellátott írásbeli kérése alapján - a hozzátartozók részére.

Az intézmény a letéti számlán, a letéti kártyán, letéti pénztárban, és letéti pénzkezelőknél, valamint betétkönyvben kezelt pénzösszegeket a CT-EcoStat Letéti moduljában név szerint nyilvántartja.

XV. Korlátozó intézkedések alkalmazásának szabályai

A 2. sz melléklet tartalmazza a vonatkozó információkat.

XVI. Érdekképviseleti Fórum döntése a felülvizsgálatról:

Az érdekképviseleti Fórum a Házirend módosításait megtárgyalta és jóváhagyta (jegyzőkönyv mellékelve).

Záró rendelkezések

A Házirendet a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Bács-Kiskun Vármegyei Kirendeltségének Igazgatója BKMK-222-...15.../2026. iktatószámon hagyta jóvá. Kiadásával a 2023. 08. 31-én jóváhagyott és 90301-A/G-49-1/2023. számon iktatott Házirend hatályát veszíti. Jelen Házirend a Kirendeltség Igazgatójának jóváhagyását követő napon lép életbe.

Kelt: Bácsborsód, 2026. október 17.

P.H.

Őszi Napfény Integrált Szociális Intézmény Bács-Kiskun Vármegye Bácsborsód

.....

intézményvezető

Mellékletek:

1. sz. melléklet: Az Érdekképviseleti Fórum működése
2. sz. melléklet: Korlátozó intézkedés

1.sz. Melléklet: Az Érdekképviseleti Fórum működtetése

Érdek-képviseleti fórum

A Fórum az ellátottak jogainak, érdekeinek érvényesülését elősegíteni hivatott szerv, mely meghatározott feltételek és eljárás szerint működik. A Fórum tagjait választás, illetve kijelölés alapján kell meghatározni. A Fórum tagjainak megválasztására a lakógyűlést az intézmény vezetője hívja össze, és biztosítja a Fórum működéséhez szükséges tárgyi feltételeket.

A Fórum tagjai:

A fórum megválasztott tagjai:

- intézményi dolgozók közül 1 fő
- ellátottak részéről 4 fő
- az ellátottak hozzátartozói, törvényes képviselői részéről 1 fő

A fórum kijelölt tagja:

- fenntartó képviselője 1 fő

Az intézményvezető, illetve egyéb meghívottak a Fórum ülésein tanácskozási joggal részt vehetnek.

Az érdekképviseleti fórum

a) előzetesen véleményezi az intézmény vezetője által készített, az ellátottakkal, valamint az intézmény belső életével kapcsolatos dokumentumok közül a szakmai programot, az éves munkatervet, a házirendet, az ellátottak részére készült tájékoztatókat,

b) megtárgyalja az intézményben élők panaszait - ide nem értve a jogviszony keletkezésével, megszüntetésével és az áthelyezéssel kapcsolatos panaszokat -, és intézkedést kezdeményez az intézményvezető felé,

c) tájékoztatást kérhet az intézményvezetőtől az ellátottakat érintő kérdésekben, az ellátás szervezésével kapcsolatos feladatokban,

d) intézkedés megtételét kezdeményezheti a fenntartó felé, valamint más, hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok, szervek felé, ha az intézmény működésével kapcsolatos jogszabálysértésre utaló jeleket észlel

Az ellátottak panasszal fordulhatnak a Fórumhoz az intézményi jogviszony megsértése, különösen személyiségi jogaik, kapcsolattartásuk sérelme, továbbá az intézmény dolgozóinak szakmai, titoktartási és vagyonvédelmi kötelezettségeinek megszegése esetén vagy az ellátás körülményeit érintő kifogások orvoslása érdekében.

A Fórum javasolhatja a házirendet többször, súlyosan megsértő ellátott áthelyezését az intézmény igazgatójának.

2.sz. Melléklet: Korlátozó intézkedések alkalmazásának szabályai

I. Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 94/G. § értelmében az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 188. § d) pontjában meghatározott betegeket (pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek és fogyatékos személyek) ellátó valamennyi bentlakásos intézményben az Eütv. szerinti veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartás tanúsítása esetén az Eütv. 192. §-át és vonatkozó rendelkezéseit kell az Szt-ben foglaltak szerinti eltérésekkel alkalmazni.
A törvény meghatározza a pszichiátriai beteg fogalmát is, mely szerint pszichiátriai beteg az a beteg, akinél a kezelőorvos a Betegségek Nemzetközi Osztályozása X. Revíziója szerinti

- Mentális és Viselkedészavar (F00-F99), illetve
- Szándékos önártalom (X60-X84) diagnózisát állítja fel.

A BNO-10 az F00-F09 „Organikus és szimptomatikus mentális zavarok" főcím alatt

- F00 Dementia Alzheimer betegségben,
- F01 Vascularis dementia,
- F02 Dementia egyéb, máshova nem osztályozott betegségekben és
- F03 Nem meghatározott dementia

betegségben szenvedő demens ellátottjaink esetében is hatályossá válik jelen rendelkezés.

II. Alkalmazott főbb jogszabályhelyek

- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 94/G. §
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 188. § d) pontjától -195.§
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 101/A.§
- a pszichiátriai betegek intézeti felvételének és az ellátásuk során alkalmazható korlátozó intézkedések szabályairól szóló 60/2004. (VII.6.) ESzCsM rendelet

III. Fogalmi keretek

- **Korlátozó intézkedés**: mindazon intézkedések összefoglaló elnevezése, amelyeket pszichiátriai betegeket, szenvedélybetegek és fogyatékossággal élőket, valamint demens ellátottakat ápoló-gondozó intézményekben lehet alkalmazni veszélyeztető vagy közvetlenül veszélyeztető magatartás esetén.
- **Veszélyeztető magatartás**: az ellátott – pszichés állapotának zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére **jelentős veszélyt** jelenthet és a megbetegedés jellegére tekintettel a sürgős intézeti gyógykezelésbe vétel nem indokolt (Eütv. 188. § b) pont).
- **Közvetlen veszélyeztető magatartás**: az ellátott – pszichés állapotának akut zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére közvetlen és **súlyos veszélyt** jelent (Eütv. 188. § c) pont).

Fontos elhatárolni a korlátozó intézkedéseket az egyéb, testi épséget megóvó intézkedésektől. Az ellátottak számos esetben szorulhatnak védelemre, konkrét eszközre testi épségük megóvása érdekében!

Testi épséget megóvó intézkedések

A veszélyeztető magatartást nem tanúsító idős demens lakóink egészségük és életük védelmében rögzítésekre szorulhatnak. A rögzítés fajtájának, időtartamának elrendelésére, végrehajtásának ellenőrzésére az intézmény orvosa jogosult. Az ellátottakat egészségügyi korlátozásban csak életük védelme és testi épségük megóvása érdekében és a lehető legrövidebb ideig lehet részesíteni. A rögzítések általában olyan fizikai rögzítések, melyek az eleséstől, leeséstől, eltévedéstől, elveszésektől, sérülésektől védik ellátottjainkat.

A testi épség megóvása érdekében alkalmazott módszerek is folyamatos felügyeletet igényelnek, továbbá ügyelni kell arra is, hogy az óvó intézkedés nehogy korlátozó intézkedéssé váljon.

IV. Általános szabályok

- Személyes szabadságában - bármely módon - csak a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartású beteg korlátozható. **A korlátozás elrendelésének oka lehet az is, ha a gondnokság/gyámság alatt álló ellátott engedély nélküli eltávozása veszélyeztető magatartásnak minősül és másként nem akadályozható meg.**
- A korlátozás csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges.
- A korlátozás ideje alatt a beteg állapotát folyamatosan ellenőrizni kell, amely magában foglalja a fizikai, higiénés és egyéb szükségletek felmérését és ezeknek a beteg állapotának megfelelő kielégítését is. Az ellenőrzés tényét és eredményét a beteg személyi dokumentációjában fel kell tüntetni. Elkülönítés, testi kényszer, rögzítés és lekötés esetén a felülvizsgálatot és ennek dokumentálását legkésőbb 4 óránként, 18. életévét be nem töltött, valamint terhes személyek esetén legkésőbb 2 óránként kell elvégezni.
- A korlátozó intézkedések elrendelése során és alkalmazásának teljes időtartama alatt az emberi méltósághoz való jog nem korlátozható, a testi épséghez és az egészséghez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. Egyebekben a korlátozó intézkedés hatálya alatt álló személy jogai csak annyiban korlátozhatók, amennyiben azok gyakorlása meghiúsítja vagy veszélyezteti a korlátozó intézkedés célját.
- A korlátozó intézkedés nem alkalmazható büntetésként, annak rendeltetésétől eltérő célra.
- A korlátozó intézkedés nem valósíthat meg kínzást, a beteggel szembeni kegyetlenséget.
- A korlátozó intézkedés nem lehet embertelen vagy megalázó, így különösen tilos a bántalmazás, a hálós ágy és ahhoz hasonló, zárt szerkezetű, ketrecre emlékeztető, rácsos eszközök alkalmazása.
- A pszichikai korlátozó intézkedéseknek az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazását meg kell előznie, kivéve, ha a körülmények alkalmazásukat kizárják, illetve az egyéb korlátozó intézkedések haladéktalan alkalmazása feltétlenül szükséges az eredményesség biztosításához.

V. Korlátozás elrendelése

- A korlátozó módszerek és eljárások alkalmazását az intézmény orvosa rendelheti el, előzetesen megjelölve azok indítékát és időtartamát.
- Állandó orvosi felügyelet hiányában, kivételesen indokolt esetben ápoló is elrendelheti a korlátozást, azonban erről az intézmény orvosát és az intézmény vezetőjét haladéktalanul értesíteni kell. Az intézmény orvosának a korlátozást 16 órán belül jóvá kell hagynia, vagy a korlátozást meg kell szüntetni.

- A korlátozó intézkedés elrendelése írásban történik a korlátozás formájának és várható időtartamának meghatározásával.
- Testi épséget közvetlenül veszélyeztető helyzetben előzetes elrendelés nélkül is alkalmazható a korlátozó intézkedés a jelentési és dokumentációs kötelezettségek betartásával.
- Korlátozó intézkedések alkalmazásánál mindig figyelembe kell venni a fokozatosság elvét. Mindig a helyzetnek megfelelő legenyhébb módszert kell alkalmazni.

VI. Korlátozó intézkedés formái

1. Pszichikai korlátozás:

- Az ellátott felszólítása a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, illetve az ilyen magatartások abbahagyására, valamint a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartás elhárítását célzó beavatkozásokkal, kezelésekkel történő együttműködésre való felszólítás. Ezek eredménytelensége esetén az arra való figyelmeztetés, hogy egyéb korlátozó intézkedés alkalmazása következik.

2. Fizikai korlátozás:

- Az ellátott szabad mozgásának megtagadása, illetve mozgási szabadságának testi kényszerrel, fizikai és mechanikai eszközökkel, berendezésekkel való korlátozása, így különösen az osztály, a részleg és az intézmény elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézmény területén történő mozgás korlátozása, az elkülönítés, a testi kényszer, a rögzítés, valamint a lekötés.

3. Kémiai vagy biológiai korlátozás:

- A veszélyeztető, illetve a közvetlenül veszélyeztető magatartás elhárításához szükséges mennyiségű gyógyszer beleegyezés nélkül történő alkalmazása.

4. Egyéb: komplex korlátozás:

- A fizikai, kémiai vagy biológiai korlátozások együttes egyszerre történő alkalmazása.

VII. Korlátozó intézkedések leggyakoribb okai

- Beteghez kapcsolódó faktorok: agitáció, zavartság, önsértés magas kockázata, agresszivitás, pszichotikus állapotok
- Mások testi épségének védelme
- Kezeléshez kapcsolódó tényezők (melyek elmaradása a beteg aktuális állapotának károsodásához vezethet): infúziós- és/vagy oxigénterápia terápia fenntartása, vizeletkatéter fenntartása, varrat/kötés, illetve PEG-szonda vagy sztómazsák eltávolításának megakadályozása

VIII. A korlátozó intézkedés kivitelezése

Kritikus, előre nem látható helyzetben az ápoló, gondozó a következő intézkedéseket teheti, ha az ellátott önmagát vagy mások egészségét, testi épségét veszélyeztetető magatartást tanúsít:

- Segítséget kér munkatársaitól, nyugodtan és határozottan viselkedik.
- Az ellátottat tájékoztatja azokról az intézkedésekről, amelyek ebben a szituációban történni fognak vele.
- Ha a fizikai korlátozást a maximált időtartamon túl is szükséges fenntartani, a fenntartást az intézmény orvosának felül kell vizsgálnia.

- Ha az ellátott veszélyt okozó eszköz birtokában van, azt a dolgozó elkérheti, annak átadására határozottan utasíthat, elvétele érdekében fizikai erőt alkalmazhat (az ellátottat lefoghatja, mozgásában átmenetileg akadályozhatja), szükség esetén (akár rendőri) segítséget kérhet.
- Ha az agresszió megnyilvánulásának kezelése feszültséget jelent a környezetre, külön helyiségben kell folytatni a veszélyeztető helyzet elhárítását.
- A helyzetváltoztatás korlátozása esetén is biztosítani kell az ellátott viszonylagos kényelmét.
- Kémiai vagy biológiai korlátozás céljára csak olyan gyógyszer alkalmazható, amelyet az orvos előzetesen szükség esetére megjelöl. Egyéb gyógyszer (injekció) csak orvosi utasításra alkalmazható!
- Komplex korlátozási forma esetén az alkalmazott eljárásra vonatkozó szabályokat együttesen kell alkalmazni.

IX. Megfigyelés szabályai a korlátozó intézkedés időtartama alatt

- A korlátozó intézkedés mindig felügyelettel (vizuális és verbális kontaktus tekintetében is) párosul, az ellátott nem hagyható folyamatos felügyelet nélkül.
- Mindig figyelembe kell venni a korlátozó intézkedéssel járó esetleges sérülések lehetőségét!
- Kémiai vagy biológiai korlátozás esetén tekintettel kell lenni az adott gyógyszer esetleges mellékhatásaira!

X. A korlátozás feloldásának szabályai

- A korlátozó intézkedés a veszélyeztető állapot megszüntetését szolgálja és az ellátott biztonságos helyzetének visszaállásáig tartható fenn.
- A korlátozó intézkedés feloldása az elrendelő írásos vagy szóbeli utasítása alapján történik, a korlátozó intézkedés kezdetének és feloldási idejének percben meghatározott pontos dokumentálásával. (2. sz. csatolmány + műszaknapló)

XI. Tájékoztatási és dokumentációs kötelezettség

Ellátott tájékoztatása: A korlátozó intézkedés megkezdése előtt (amennyiben ezt a szituáció lehetővé teszi) az VIII. pontban leírtak szerint kell tájékoztatni az ellátottat a korlátozás lehetőségéről, céljáról és várható időtartamáról.

Törvényes képviselő tájékoztatása: A korlátozásról az intézményvezető haladéktalanul köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt. Szóban tájékoztatni kell a végrehajtást követően mielőbb a korlátozó intézkedés elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról.

Ellátottjogi képviselő tájékoztatása: A korlátozásról az intézményvezető haladéktalanul köteles tájékoztatni az ellátottjogi képviselőt is. Az ellátottjogi képviselő az ellátottal szembeni korlátozó intézkedés alkalmazásáról való tudomásszerzést követően tájékozódik az ügyben, megvizsgálja a korlátozás szükségességét és az eljárás jogszerűségét, melyről dokumentációt vezet és éves beszámolójában összegzi a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos tapasztalatait.

Dokumentáció

A korlátozó intézkedés időtartama attól függ, hogy mi az elrendelés oka, és az ok fennállásáig tarthat. Az elrendelés indokoltságát és a fenntartás szükségességét rendszeresen felül kell vizsgálni.

Amennyiben a **fizikai és/vagy kémiai korlátozó intézkedés** időtartama az elrendeléstől számított **16 órát meghaladja**, annak **fenntartását** az orvos felülvizsgálja és indoklással együtt dokumentálja. Ezt követően a fizikai és/vagy kémiai korlátozó intézkedés

fenntartásának szükségességét legkésőbb **72 óránként** felül kell vizsgálni, indoklással együtt dokumentálni és az ellátottjogi képviselőnek jelenteni.
Értelmi fogyatékosság és demencia következtében tartós veszélyeztető magatartást mutató, szabad mozgásukban folyamatosan korlátozott pszichiátriai betegeknél az osztály és a telephely elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézmény területén történő mozgás korlátozása esetén a felülvizsgálatot, dokumentációt és jelentést 168 óránként kell elvégezni.
A korlátozó intézkedés **feloldásáról** történő tájékoztatással egyidejűleg az adatlap eredetijét az ellátott dokumentációjában el kell helyezni, másolatát meg kell küldeni az intézményvezetőnek, törvényes képviselőnek, illetve az ellátottjogi képviselőnek.
Előzetes tájékoztatás: Az intézménybe történő felvételkor az intézményvezető írásos formában (4. sz. csatolmány – TÁJÉKOZTATÓ) tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt/törvényes képviselőjét a korlátozó intézkedésre vonatkozó szabályokról, az ellátotti jogokról a korlátozó intézkedés alkalmazása esetén, az ellátottjogi képviselő, illetve az érdekképviseleti fórum elérési lehetőségéről, valamint a panaszjog lehetőségéről, gyakorlásának szabályairól. A tájékoztatót az ellátott/törvényes képviselője és az intézmény vezetője aláírják. A tájékoztatót csatolni kell a gondozási dokumentációhoz.
Dokumentáció: Korlátozó intézkedés alkalmazása esetén - ide nem értve a pszichés megnyugtatást - a 2. számú csatolmány szerinti adatlapot kell kitölteni. A korlátozó intézkedés időtartama alatti megfigyeléseket, állapotleírást a 3. számú csatolmány szerinti betétlapon kell részletesen feltüntetni. A kitöltött adatlapot a gondozási tervhez kell csatolni.

XI. Panaszjog gyakorlása

A korlátozó intézkedés alkalmazása ellen az ellátást igénybe vevő/törvényes képviselője panasszal élhet az ellátottjogi képviselőnél, illetve az intézmény fenntartójánál.
Panasz esetén:

- a fenntartó a panasz kivizsgálásához és a döntéshez szakértőként pszichiáter szakorvost vesz igénybe
- az ellátottjogi képviselő az 1993. évi III. törvény 94/K.§ alapján jár el

1. sz. csatolmány - Vonatkozó főbb jogszabályok

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény:
94/G. § (1) Az Eütv. 188. § d) pontjában meghatározott betegeket ellátó valamennyi bentlakásos intézményben az Eütv. szerinti veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartás tanúsítása esetén a pszichiátriai betegek jogaira vonatkozó rendelkezések figyelembevétele mellett az Eütv. 192. §-át kell alkalmazni az e § szerinti eltérésekkel.
(2) Az Eütv. 192. §-a alkalmazása során az Eütv. szerinti kezelőorvos feladatait az intézmény orvosa látja el, valamint a korlátozó módszerek, eljárások (a továbbiakban együtt: korlátozó intézkedés) alkalmazását a külön jogszabályban meghatározott írásos formában kell dokumentálni. Az intézmény orvosának elérhetősége hiányában az intézményvezető által műszakonként kijelölt, a korlátozó intézkedés alkalmazására döntési joggal rendelkező ápoló jogosult az intézkedés elrendelésére, ebben az esetben az intézmény orvosát és az intézmény vezetőjét a korlátozó intézkedés alkalmazásáról haladéktalanul tájékoztatni kell.
(3) Az intézmény orvosa a korlátozó intézkedés alkalmazásáról tájékoztatja az intézmény vezetőjét. Az intézményvezető feladata az intézkedéshez szükséges feltételek, illetve szükség esetén a többi ellátott védelmének biztosítása. A korlátozásról az intézményvezető negyvennyolc órán belül köteles tájékoztatni a törvényes képviselőt és az ellátottjogi képviselőt.
(4) A korlátozó intézkedés alkalmazása ellen az ellátást igénybe vevő vagy törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény fenntartójánál. A panasz kivizsgálásához és a döntéshez a fenntartó szakértőként pszichiáter szakorvost vesz igénybe.

az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
188. § E fejezet alkalmazásában
a) pszichiátriai intézet: minden olyan egészségügyi szolgáltatást vagy azt is nyújtó ellátóhely, amely pszichiátriai betegek pszichiátriai betegségükből eredő ellátását, továbbá felügyeletét, gondozását napi 24 órán át biztosítja, függetlenül az intézmény által nyújtott egyéb szolgáltatásoktól, fenntartójától és elnevezésétől, ideértve a külön jogszabály szerinti közösségi pszichiátriai ellátást nyújtó intézetet is. A 189–195. § tekintetében pszichiátriai intézetnek minősül a pszichiátriai betegek járóbeteg-szakellátását végző pszichiátriai intézmény, a pszichiátriai betegek otthona, valamint rehabilitációs intézete, ideértve az átmeneti intézményt is. A pszichiátriai betegek otthonára és rehabilitációs intézetére vonatkozó eltérő szabályokat külön jogszabály állapítja meg. Külön jogszabály tartalmazza a büntetőeljárás során elrendelt kényszergyógykezelést, ideiglenes kényszergyógykezelést és elmemegfigyelést végző szervre vonatkozó eltérő szabályokat;
b) veszélyeztető magatartás: a beteg – pszichés állapotának zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére jelentős veszélyt jelenthet és a megbetegedés jellegére tekintettel a sürgős intézeti gyógykezelésbe vétel nem indokolt;
c) közvetlen veszélyeztető magatartás: a beteg – pszichés állapotának akut zavara következtében – saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére közvetlen és súlyos veszélyt jelent;
d) pszichiátriai beteg: az a beteg, akinél a kezelőorvos a Betegségek Nemzetközi Osztályozása X. Revíziója szerinti Mentális és Viselkedészavar (F00-F99), illetve szándékos önártalom (X60-X84) diagnózisát állítja fel.
189. § (1) A pszichiátriai beteg személyiségi jogait egészségügyi ellátása során – helyzetére való tekintettel – fokozott védelemben kell részesíteni.
(2) A pszichiátriai betegnek a 6–25. § szerinti jogai – egészségügyi ellátása során – csak az e törvényben foglaltak szerint, a feltétlenül szükséges mértékben és ideig, továbbá – a 193. §-

ban foglalt kivétellel – abban az esetben korlátozhatók, ha a beteg veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsít. Az emberi méltósághoz való jog azonban ebben az esetben sem korlátozható.

190. § Minden pszichiátriai beteg jogosult arra, hogy

a) pszichiátriai gyógykezelése lehetőség szerint családi, illetőleg lakókörnyezetében, továbbá

b) pszichiátriai gyógykezelésére az állapotának megfelelő és a többi beteg fizikai biztonságát védő, a lehető legkevésbé hátrányos és kellemetlen módszerrel, illetve

c) gyógykezelése során a 192. § (1) bekezdés szerinti korlátozó intézkedés alkalmazására feltétlenül indokolt esetben, csak veszélyeztető vagy közvetlenül veszélyeztető magatartása esetén kerüljön sor.

191. § (1) A pszichiátriai beteg gyógykezeléshez való beleegyezésére az általános szabályok az irányadók [15–19. §]. A 196. § b) és c) pontja alapján kezelt beteg esetében addig, ameddig a beteg veszélyeztető vagy közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít, el lehet tekinteni a beteg beleegyezésétől az ezek elhárítását célzó korlátozások tekintetében, de a tájékoztatást ilyen esetben is a lehetőséghez képest meg kell kísérelni.

(2) A pszichiátriai intézetbe felvett beteget a 13. § szerinti általánosan előírt tájékoztatáson túlmenően szóban és írásban tájékoztatni kell jogairól, különös tekintettel a bírósági eljárás lényegére, a betegnek azzal kapcsolatos jogaira.

(3) A veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartás megszűnése után a beteget az általános szabályok szerint (13. §) részletesen tájékoztatni kell.

192. § (1) Személyes szabadságában bármely módon (fizikai, kémiai, biológiai vagy pszichikai módszerrel, illetve eljárással) csak a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartású beteg korlátozható. A korlátozás csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges.

(2) A korlátozás elrendelésének oka lehet az (1) bekezdésen túl, ha a 199. § (1) bekezdés szerinti sürgősségi, illetve a 199. § (5) bekezdés és a 200. § szerinti kötelező gyógykezelés alatt álló beteg engedély nélküli eltávozása másként nem akadályozható meg.

(3) A korlátozás elrendelésére és módjára a 10. § (4)–(5) bekezdései az irányadók. A korlátozásról az orvost haladéktalanul értesíteni kell, akinek 2 órán belül azt jóvá kell hagynia. Ennek hiányában a korlátozást haladéktalanul meg kell szüntetni.

(4) A korlátozás ideje alatt a beteg állapotát folyamatosan ellenőrizni kell, amely magában foglalja a fizikai, higiénés és egyéb szükségletek felmérését és ezeknek a beteg állapotának megfelelő kielégítését.

(5) A pszichiátriai betegekre vonatkozó korlátozó intézkedések alkalmazására, az időszakos ellenőrzésre, a gondoskodásra, ezek dokumentálására, valamint az elrendelés időtartamára vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály tartalmazza.

2. sz. csatolmány

ADATLAP
korlátozó intézkedés elrendeléséhez

[a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet 101/A. § (3) bekezdéséhez]

Az ellátott neve: .....
Születési idő: .....

A korlátozó intézkedés kezdetének időpontja:
év: ..... hó: ..... nap: ..... óra: ..... perc: .....

A korlátozó intézkedés formája és leírása:
A) fizikai:
szabad mozgás korlátozása: .....
fokozott ellenőrzés: .....
B) kémiai: ..... adása, i.m., i.v.
Az elrendelő neve: ..... beosztása: - orvos
- vezető ápoló

Ha nem orvos, akkor az orvosi jóváhagyás időpontja:
év: ..... hó: ..... nap: ..... óra: ..... perc: .....

Az elrendelés rövid indokolása:
.....
.....
.....

A korlátozó intézkedés feloldása: .....

A korlátozó intézkedés során szolgálatot teljesítő egészségügyi, szociális dolgozó(k)
Neve: ..... beosztása: .....
Neve: ..... beosztása: .....
Neve: ..... beosztása: .....
Neve: ..... beosztása: .....

Az intézet pszichiáter orvosának tájékoztatása megtörtént:
év: .... hó: ..... nap: ..... óra: ..... perc: .....

További intézkedés: szükséges - nem szükséges

.....
intézményvezető aláírása

.....
intézmény orvosának aláírása

3. sz. csatolmány

BETÉTLAP

A korlátozó intézkedés időtartama alatt végzett ellátás dokumentálásához

Név: .....

Születési idő: .....

Szobaszám: .....

Diagnózis: .....

Terápiás terv elkészítésének időpontja veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető állapotra:

.....

1. Az intézkedés elrendelését megelőző állapotváltozás, tünetek feljegyzése:

.....

.....

.....

2. Korlátozás folyamata, eredménye:

Ápolási diagnózis	Ápolási cél	Ápolási feladatok	Ápolási eredmény	Aláírás

3. Eseménynapló:

Dátum, idő	Esemény leírása	Aláírás

4. Lezajlott esemény megbeszélésének időpontja, illetve fenti eseményre készült terápiás terv módosítása az ellátottal:

.....

.....

.....

5. A korlátozás eredményességének rövid összefoglalása:

.....

.....

.....

6. Ellátottjogi képviselőhöz eljuttatva:

.....

.....

.....

....

intézményvezető aláírása intézmény orvosának aláírása

A korlátozó intézkedés során szolgálatot teljesítő egészségügyi, szociális dolgozó(k) aláírása:

.....

4. sz. csatolmány

TÁJÉKOZTATÓ
korlátozó intézkedés alkalmazásának szabályairól

Az intézményben az ellátás során kialakulhat veszélyeztető, vagy közvetlen veszélyeztető állapot, az ilyen helyzetek kezelésére az intézmény belső szabályzatot dolgozott ki a hatályos jogszabályok figyelembevételével. A korlátozó intézkedésekre vonatkozó szabályzat a székhelyen és minden telephelyünkön megtekinthető. Az alábbiakban a főbb szabályokról adunk tájékoztatást. Az intézményünkben alkalmazható korlátozó intézkedések jellemző formái:

Pszichikai korlátozás: Az ellátott felszólítása a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, illetve az ilyen magatartások abbahagyására, valamint a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartás elhárítását célzó beavatkozásokkal, kezelésekkel történő együttműködésre való felszólítás.

Fizikai korlátozás: Az ellátott szabad mozgásának megtagadása, illetve mozgási szabadságának testi kényszerrel, fizikai és mechanikai eszközökkel, berendezésekkel való korlátozása, így különösen az osztály, a részleg és az intézmény elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézet intézmény területén történő mozgás korlátozása, az elkülönítés, a testi kényszer, a rögzítés, valamint a lekötés.

Kémiai vagy biológiai korlátozás: A veszélyeztető, illetve a közvetlenül veszélyeztető magatartás elhárításához szükséges mennyiségű gyógyszer beleegyezés nélkül történő alkalmazása

Kombinált korlátozó intézkedés: Az előbbi pontokban felsorolt fizikai, kémiai vagy biológiai, illetve ezek komplex alkalmazásával történő korlátozás

1. Ellátotti jogok a korlátozó intézkedés alkalmazása esetén:

Személyes szabadságában bármely módon (fizikai, kémiai, biológiai, pszichikai vagy komplex módszerrel, illetve eljárással) csak a veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartású beteg korlátozható. A korlátozás csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges. A korlátozás ideje alatt a beteg állapotát folyamatosan ellenőrizni kell, amely magában foglalja a fizikai, higiénés és egyéb szükségletek felmérését és ezeknek a beteg állapotának megfelelő kielégítését is. A korlátozó intézkedések elrendelése során és alkalmazásának teljes időtartama alatt az emberi méltósághoz való jog nem korlátozható, a testi épséghez és az egészséghez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

2. Ellátottjogi képviselő és Érdekképviseleti Fórum elérhetősége:

Az intézmény ellátottjogi képviselőjének elérhetősége minden osztályon, illetve a telephely főépületeiben jól látható helyen kifüggesztésre kerültek. A jogintézménnyel kapcsolatban további információ a www.ijsz.hu weboldalon érhető el.

Az Érdekképviseleti Fórum tagjai a székhelyen és telephelyeken is elérhetőek, személyükről kérésre bármely dolgozó tájékoztatást ad.

3. Panaszjog gyakorlása:

A korlátozó intézkedés alkalmazása ellen az ellátást igénybe vevő vagy törvényes képviselője panasszal élhet az ellátottjogi képviselőnél, illetve az intézmény fenntartójánál.

Panasz esetén:

- az ellátottjogi képviselő az 1993. évi III. törvény 94/K.§ alapján jár el
- a fenntartó a panasz kivizsgálásához és a döntéshez szakértőként pszichiáter szakorvost vesz igénybe

Kelt.: .....

.....
intézményvezető aláírása

A fenti tájékoztatóban foglaltakat tudomásul vettem:

Kelt.: .....
ellátott/törvényes képviselő aláírása: .....